

فرا تحلیل بررسی رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی (1381-1389)

مریم احمدزاده^۱، دکتر سالار فرامرزی^۲، عبدالحسین شمس^۳
و مریم صمدی^۴

همه زوج‌ها به دنبال آنند که از زندگی زناشویی خود لذت ببرند و احساس رضایت کنند. تحقیقات زیادی، نشان می‌دهد که سبک دلبستگی، یکی از مهمترین پیش بینی کننده‌های رضایت و سازگاری زناشویی است و هدف فراتحلیل حاضر، بررسی میزان رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی بود. این پژوهش با استفاده از تکنیک فراتحلیل با یکپارچه کردن نتایج حاصل از انجام تحقیقات مختلف، میزان اندازه‌ی اثر رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی را مشخص نموده است. بدین منظور، 18 پژوهش که از لحاظ روش شناختی مورد قبول بود، انتخاب و فراتحلیل روی آنها انجام گرفت. گردآوری داده‌ها با استفاده از چک لیست تحلیل محتوا انجام شد. پژوهش حاضر، مبتنی بر 4064 نمونه و 19 اندازه‌ی اثر است. یافته‌های پژوهش نشان داد که میزان اندازه‌ی اثر رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی برابر 0/21 ($p \leq 0/0001$) است و نتیجه فراتحلیل نشان داد که میزان اندازه‌ی اثر مطابق جدول کوهن پایین است، بنابراین بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی رابطه‌ی کمی وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: فراتحلیل، سبک دلبستگی، رضایت زناشویی

مقدمه

خانواده، یکی از نهادهای مهم اجتماعی است. هرچه از عمر خانواده‌های گسترده می‌گذرد و تبلور خانواده‌ی هسته‌ای در جامعه بیشتر می‌شود، اهمیت روابط بین اعضای خانواده به‌خصوص زن و شوهر به عنوان ارکان اصلی خانواده واضح‌تر می‌شود. در این میان، رضایت زناشویی یکی از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر عملکرد خانواده است. همه‌ی زوج‌ها به دنبال آنند که از زندگی

1. دپارتمان روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه اصفهان ahmadzadeh18@gmail.com

2. دپارتمان روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه اصفهان

3. دپارتمان روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه اصفهان

4. دپارتمان روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه اصفهان

زناشویی خود لذت ببرند و احساس رضایت کنند. رضایت زناشویی، عبارت است از احساسات عینی از خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده توسط زن یا شوهر. وقتی افراد همه‌ی جنبه‌های ازدواجشان را در نظر می‌گیرند، رضایت، یک متغیر نگرشی است و بنابراین یک خصوصیت فردی زن و شوهر محسوب می‌شود. طبق تعریف فوق، رضایت زناشویی در واقع نگرش مثبت و لذت بخشی است که زن و شوهر از جنبه‌های مختلف روابط زناشویی خود دارند (الیس 1992). رضایت زناشویی، یکی از مهمترین و موثرترین ترین عوامل در تداوم یک زندگی موفق، سالم و شاد محسوب می‌شود.

عده‌ای معتقدند که سبک دلبستگی زوجین یکی از عوامل مهم استحکام این رابطه است زیرا دلبستگی چار چوبی فراهم می‌کند که به فهم دقیق و بهتر روابط زناشویی و شیوه‌های مقابله با تعارض زوجین کمک می‌کند (کرولی، 2006؛ کیمبرلی و باکر، 2008). از نظر بالبی، کودکان در طی مراحل دلبستگی، پیوند عاطفی باثباتی با مراقب برقرار می‌کنند که در غیاب والدین، می‌توانند از آن به عنوان یک پایگاه امن استفاده کنند. این تصویر ذهنی در آینده به الگو یا راهنمایی برای روابط صمیمی تبدیل می‌شود. اردمن و کافری (2003) ایجاد طرحواره‌ی² دلبستگی در کودک را عاملی می‌دانند که در تعامل با محیط، نوع رفتارهای آتی او را تعیین می‌کند.

تحقیقات در زمینه‌ی «دلبستگی» اصرار دارد نشان دهد که دلبستگی نقش مهمی در پیوندهای بزرگسالان نظیر «روابط عاشقانه و روابط زناشویی»³ بازی می‌کند. همچنان که سیمون (2002) و نواک (2007) بیان می‌کنند، سبک دلبستگی پیش بینی کننده‌ی رضایت و سازگاری زناشویی است. مجموعه‌ی پژوهش‌ها این نکته را برجسته می‌کند که «دلبستگی بزرگسالان» در زندگی زناشویی بسیار بااهمیت است ولی ممکن است تفاوت‌های بارزی از جهات گوناگون میان همسران با توجه به سبک‌های دلبستگی «ایمن، اجتنابی، دوسوگرا» وجود داشته باشد (مظاهری، 2000).

پاره‌ای از محققان با تعیین سبک‌های دلبستگی بزرگسالان⁴، به پیش‌بینی آشفستگی در روابط بین فردی می‌پردازند. کسانی که دارای سبک دلبستگی ایمن⁵ هستند در تعامل اجتماعی و

1. secure base

2. attachment schema

3. romantic and marital relationship

4. adult attachment

5. secure

6. ambivalent

7. avoidant

صمیمیت راحت‌اند. **سبک دوسوگرا⁶ «مقاوم» شامل** کسانی است که هم صمیمیت، نزدیکی و تعامل اجتماعی را جویا هستند و هم از آن اجتناب می‌کنند، افرادی که سبک دلبستگی اجتنابی⁷ دارند، از نزدیکی، صمیمیت و تعامل اجتماعی، اجتناب می‌ورزند. این افراد، در مواقع ناراحتی از همسرشان کناره‌گیری کرده و رضایت کمتری را گزارش می‌کنند (من و اتیک، 2010).

پژوهش‌ها، نشان می‌دهد که الگوی دلبستگی افراد، پیش‌بین با اطمینانی برای تبیین تفاوت‌های آنان در ابعاد روان‌شناختی، وابستگی اجتماعی، شناخت اجتماعی، روابط رمانتیک و زناشویی، میزان کنترل بر استرس‌ها و هیجانات، واکنش به جدایی‌ها، کارآمدی در روابط میان‌فردی و طرحواره‌ی افراد نسبت به خود و دیگران است (کاوالسکی و وستن، 2005). با توجه به اهمیت نقش سبک دلبستگی در کیفیت روابط زناشویی، تاکنون تحقیقات فراوانی در زمینه‌ی رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی صورت گرفته است. از جمله پژوهش‌هایی که در این زمینه در کشور ایران صورت گرفته است می‌توان به پژوهش‌های مومن‌زاده (2005)، مردانی (2008)، حمیدی (2005)، عطاری (2004)، حافظی (2010)، دیباجی فروشانی (2008)، رسولی (2007)، رجایی (2007)، رضازاده (2002)، احمدی (2010)، دوست محمدی (2010)، شاکر (2009)، کامل عباسی (2010) و یآوری (2007) اشاره کرد که در میان این پژوهش‌ها یآوری (2007) و حمیدی (2004) میزان اندازه‌ی اثر رابطه‌ی سبک دلبستگی با رضایت زناشویی را طبق جدول کوهن متوسط و رسولی (2007)، شاکر (2009) و حیدری (2010) پایین گزارش کرده‌اند.

با توجه به ناهمخوانی‌هایی که در مقدار و میزان اندازه‌ی اثر سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی وجود دارد، به نظر می‌رسد که انجام یک فراتحلیل، به روشن ساختن مقدار واقعی رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی کمک خواهد کرد. در واقع این تحقیق، با استفاده از روش فراتحلیل در پی پاسخگویی به این سوال است که رابطه‌ی بین سبک‌های مختلف دلبستگی و رضایت زناشویی در کشور چقدر است؟ با توجه به اینکه رابطه‌ی مهمی بین سبک دلبستگی، ساختار خانواده و سازگاری زناشویی وجود دارد ضرورت انجام این تحقیق روشن می‌شود. با توجه به مطالب ذکر شده پژوهش حاضر نیز بر آن است تا با استفاده از الگوی پژوهشی فراتحلیل، میزان رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی را مورد بررسی قرار دهد.

روش

این پژوهش، یک اقدام مبتنی بر فراتحلیل بود. در این روش، با ثبت ویژگیها و یافته‌های پژوهش‌های پیشین در قالب مفاهیم کمی، آنها را آماده‌ی استفاده از روش‌های آماری ساختیم تا در کنار هم به نتیجه‌ای کلی در زمینه‌ی رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی دست یابیم. برای انجام پژوهش، از بین پژوهش‌های ایرانی، منابع فارسی و تحقیقات چاپ شده در مجلات علمی-پژوهشی در طی 9 سال گذشته (2010-2002) که در زمینه‌ی رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی انجام شده بود، به شرط داشتن شرایط لازم از نظر روش‌شناسی (فرضیه‌سازی، روش تحقیق، جامعه، حجم نمونه، روش نمونه‌گیری، ابزار اندازه‌گیری پایایی و اعتبار ابزار یا ابزارهای اندازه‌گیری، مفروضه‌های آماری، روش تحلیل آماری و صحیح بودن محاسبات آماری، موردی و منفرد نبودن پژوهش، استفاده از روش همبستگی 18 پژوهش انتخاب و با استفاده از چک لیست تحلیل محتوا مورد تحلیل قرار گرفت.

چک لیست تحلیل محتوا شامل مولفه‌ها عنوان پژوهش، مشخصات کامل مجریان، سال اجرای پژوهش، پایایی و اعتبار ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات جامعه‌ی آماری، حجم نمونه و سطح معناداری آزمون‌هاست.

اصل اساسی و عملی در فراتحلیل، ترکیب نتایج تحقیقات مختلف و استخراج نتایج جدید و منسجم و حذف آن چیری است که موجب سوگیری در نتایج نهایی می‌شود. در این معنا از طریق تحلیل اولیه (تحلیل مقدماتی داده‌ها) به تحلیل ثانویه (تحلیل مجدد داده‌ها) می‌پردازیم. وقتی حوزه‌ی مورد نظر در فراتحلیل مشخص شود، باید یافته‌های تمام پژوهش‌ها در قالب یک شاخص کمی درآید تا بتوان ارتباط یافته‌ها و سایر متغیرها را مشخص کرد. مراحل اجرای این فراتحلیل براساس مراحل فراتحلیل هویت و کرامر (2005)، انجام گرفته است که شامل تعریف متغیرهای پژوهش، جستجوی پایگاه‌های اطلاعاتی، بررسی پژوهشها، محاسبه اندازه‌ی اثر برای هر مطالعه، ترکیب اندازه‌ی اثر مطالعات، معناداری مطالعات ترکیب یافته و مقایسه‌ی اندازه‌ی اثر از مطالعات با ویژگیهای مختلف است.

یافته‌ها

ویژگی های توصیفی و یافته های پژوهش های شرکت کننده در فراتحلیل به ترتیب در جدول های 1 و 2 ارائه شده است.

جدول 1: اطلاعات توصیفی پژوهش های مورد استفاده در فراتحلیل

ردیف	مکان	نام و نام خانوادگی	عنوان	ابزار	تاریخ
1	تهران	فرید مومن زاده و همکاران	ارتباط تفکرات غیرمنطقی و الگوهای دلبستگی با سازگاری زناشویی	- آزمون سازگاری زناشویی M.A.T - آزمون سبک دلبستگی بزرگسالان A.A.S - آزمون تفکرات غیرمنطقی A.T.I.B	2005
2	نجف آباد اصفهان	مرجان مردانی حموله و همکاران	ارتباط خوش بینی و سبک دلبستگی با رضایت زناشویی در کارکنان بیمارستان	- آزمون رضایت زناشویی انریچ - پرسشنامه خوش بینی پیترسون - پرسشنامه مشخصات فردی	2008
3	تهران	فریده حمیدی	بررسی رابطه ی سبک دلبستگی با رضایت زناشویی در دانشجویان متاهل دبیری	- آزمون رضایت زناشویی انریچ - مقیاس بازنگری شده دلبستگی بزرگسالان کولینز و رید	2005
4	اهواز	یوسفعلی عطاری و همکاران	بررسی روابط ساده و چندگانه نگرش مذهبی، خوش بینی و سبک دلبستگی با رضایت زناشویی در دانشجویان متاهل	- پرسشنامه سنجه دیداری مسلمانان - سبک اسنادی پیترسون - سبک دلبستگی بزرگسالان سیمپسون - رضایت زناشویی انریچ	2004
5	خوزستان تهران	فریبا حافظی و همکاران	رابطه ی بین عشق، عاطفه ی مثبت، عاطفه ی منفی و سبک دلبستگی با رضایت زناشویی در کارکنان شرکت ملی حفاری خوزستان	- پرسشنامه عشق استرنبرگ - پرسشنامه شادمانی مذهبی PANAS - سبک دلبستگی سیمپسون - رضایت زناشویی انریچ	2009
6	مهنار اصغری نژاد و همکاران	مهنار اصغری نژاد و همکاران	رابطه ی سبک دلبستگی با میزان شادکامی و توافق در مسایل زناشویی در دانشجویان متاهل	- سبک دلبستگی هازان و شاور - پرسشنامه سازگاری زناشویی MAT	2005
7	تهران	فاطمه سادات دیباجی فروشانی و همکاران	رابطه ی سبک دلبستگی و راهبرد حل تعارض بر رضایتمندی زناشویی زنان	- رضایت زناشویی انریچ - سبک دلبستگی RQ - مقیاس راهبرد حل تعارض C.T.S	2008
8	تهران	زینب رسولی و همکاران	رابطه ی سبک دلبستگی و منع کنترل با سازگاری زناشویی	- مقیاس سازگاری زناشویی DAS - مقیاس دلبستگی بزرگسالان هازان و شاور	2007
9	تایباد	علیرضا رجایی و همکاران	سبک های مختلف دلبستگی و رضایت زناشویی	- رضایت زناشویی انریچ - مقیاس دلبستگی کولینز و رید - مقیاس دلبستگی به مادر AMQ	2008

10	تهران	محمد رضا رضازاده همکاران	رابطه ی سبک دلبستگی و مهارت های ارتباطی با همسازی زناشویی	رضایت زناشویی تجدیدنظر شده اسنادر 1997 سبک دلبستگی سیمپسون	2007
11	مشهد	فاطمه احمدی	رابطه ی سبک دلبستگی و مثلث شناختی با رضایت زناشویی	سبک دلبستگی هازان و شاور مثلث شناختی بکام رضایت زناشویی انریچ	2010
12	شهریار	یحیی دوست محمدی	رابطه ی سبک دلبستگی و ابعاد سه گانه عشق استرنبرگ با سازگاری زناشویی معلمان متاهل شهریار	سبک دلبستگی هازن و شاور مقیاس مثلث عشق استرنبرگ پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپانیر 1976	2010
13	اردبیل	علی شاکر و همکاران	رابطه ی سبک دلبستگی و سلامت روان با سازگاری زناشویی	پرسشنامه SCL-90-R سبک دلبستگی اسپانیر (DAS)	2009
14	مشهد	امیر رضا عباسی	رابطه ی سبک دلبستگی و هوش هیجانی با رضایت زناشویی	سبک دلبستگی سیمپسون هوش هیجانی بار-ان (E.Q.I.) رضایت زناشویی انریچ	2009
15	تهران	طیبه یآوری	رابطه ی هوش هیجانی و سبک دلبستگی بر سازگاری زناشویی	ذکر نشده	2007
16	اهواز	علیرضا حیدری، فرشته اقبال	رابطه ی دشواری در تنظیم هیجانی، سبک های دلبستگی و صمیمیت با رضایت زناشویی در زوجین صنایع فولاد شهر	تنظیم هیجانی سبک دلبستگی صمیمیت رضایت زناشویی انریچ	2010
17	تبریز	رقیه عیدی، زینب خانجانی	بررسی رضایت زناشویی در سبک های مختلف دلبستگی	رضایت زناشویی انریچ سبک دلبستگی هازن و شیور	2006
18	تبریز	منصور بیرامی و همکاران	پیش بینی رضایت زناشویی بر اساس سبک های دلبستگی و مولفه های تمایز یافتگی	رضایت زناشویی انریچ سبک دلبستگی هازن و شیور	2009

در جدول 2، متغیر پیش بین و ملاک هر یک از 18 پژوهش مورد مطالعه، ارائه شده است.

جدول 2: متغیر پیش بین و ملاک در هر یک از پژوهش ها

شماره	متغیر پیش بین	متغیر ملاک
1	تفکرات غیر منطقی و الگوهای دلبستگی	سازگاری زناشویی
2	خوش بینی و سبک دلبستگی	رضایت زناشویی

رضایت زناشویی	سبک دلستگی	3
رضایت زناشویی	نگرش مذهبی، خوش بینی، سبک دلستگی	4
رضایت زناشویی	عشق، عاطفه ی مثبت، عاطفه ی منفی، سبک دلستگی	5
شادکامی و توافق در مسایل زناشویی	سبک دلستگی	6
رضایت مندی زناشویی زنان	سبک دلستگی و راهبرد حل تعارض	7
سازگاری زناشویی	سبک دلستگی و منبع کنترل	8
رضایت زناشویی	سبک های مختلف دلستگی	9
همسازی زناشویی	سبک دلستگی و مهارت های ارتباطی	10
رضایت زناشویی	سبک دلستگی و مثلث شناختی	11
سازگاری زناشویی	سبک دلستگی و ابعاد سه گانه ی عشق استرنبرگ	12
سازگاری زناشویی	سبک دلستگی و سلامت روان	13
رضامندی زناشویی	سبک دلستگی - هوش هیجانی	14
سازگاری زناشویی	هوش هیجانی - سبک دلستگی	15
رضایت زناشویی	دشواری در تنظیم هیجانی، سبک های دلستگی و صمیمیت	16
رضایت زناشویی	سبک های مختلف دلستگی	17
رضایت زناشویی	سبک های دلستگی و مولفه های تمایز یافتگی	18

در جدول 3، اندازه ی اثر و میانگین اندازه ی اثر پژوهش های مورد بررسی ارایه شده است.

جدول 3: اندازه اثر حاصل از همبستگی متغیرها در پژوهش های مورد نظر

شماره ی تحقیق	N	P	Z	r	Zr	آماره
1	200	0/018	2/054	0/145	0/141	r پیرسون و t مستقل
2	88	0/001	3/09	0/329	0/332	r پیرسون
3	62	0/005	3/09	0/392	0/412	r توافقی، مجذور کا، t
4	212	0/001	3/09	0/21	0/213	r پیرسون، r چند گانه
5	350	0/001	3/719	0/198	0/892	r پیرسون، تحلیل رگرسیون
6	150	0/001	3/719	0/303	0/310	F یکراهه، آزمون توکی
7	250	0/01	2/326	0/147	0/141	r پیرسون، رگرسیون
8	120	0/54	-0/100	-0/009	0/1	r پیرسون، رگرسیون
9	159	0/001	3/09	0/245	0/245	r پیرسون، رگرسیون
10	132	0/001	3/09	0/26	0/266	F یکراهه، r پیرسون
11	130	0/05	1/645	0/144	0/141	r پیرسون، r چند گانه
12	90	0/01	2/32	0/24	0/245	همبستگی (نوع ذکر نشده)
13	700	0/001	3/09	0/116	0/11	r پیرسون، رگرسیون

						1391
رگرسیون، r	0/141	0/14	3/09	0/001	450	14
همبستگی (نوع ذکر نشده)	0/354	0/34	2/326	0/01	45	15
رگرسیون، r	0/1	0/1	1/405	0/08	180	16
رگرسیون، r	0/192	0/19	3/719	0/001	356	17
رگرسیون، r	0/222	0/22	3/09	0/001	184	18
P=0/001 R= 0/21						

بحث و نتیجه گیری

فرا تحلیل، با یکپارچه کردن نتایج حاصل از پژوهش‌های مختلف که روی نمونه‌های متعددی اجرا شده است دیدگاه جامع‌تری از اثر متغیرهای مختلف به دست می‌دهد. در واقع، با در کنار هم قرار دادن نتایج حاصل از انجام یک پژوهش روی نمونه‌ای از یک جامعه، افراد مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرند. چنین یافته‌هایی در جوامعی چون جامعه ما که گوناگونی بیشتری دارد مهمتر است؛ زیرا این گوناگونی، تفاوت‌های بیشتری را به همراه دارد. به‌ناچار باید اطلاعات متعددی را از نمونه‌های مختلف این جامعه در دست داشت تا با یکپارچه کردن این اطلاعات، شباهت‌ها را به دست آورد و با تفاوت‌ها به طرز مناسبی برخورد کرد.

یافته‌های حاصل از این فرا تحلیل، نشان داد که رابطه‌ی بین سبک‌های دل‌بستگی و رضایت زناشویی در ایران طبق جدول کوهن، در سطح پایینی قرار دارد (0/21). این یافته، تاییدی بر برخی پژوهش‌های قبلی از جمله پژوهش‌های مومن‌زاده (2005)، عطاری (2004)، حافظی (2010)، دیباجی فروشانی (2008)، رسولی (2007)، حیدری (2010)، شاکر (2009)، احمدی (2010)، کامل عباسی (2010)، عیدی (2006) و بیرامی (2009) است.

نتایج این فرا تحلیل، دستاوردهایی داشته است که برخی مویده تحقیقات مشابه و برخی نتایج تحقیقات قبلی را رد می‌کند. با توجه به این یافته‌ها می‌توان گفت سبک‌های دل‌بستگی در رضایت و سازگاری زناشویی، بی‌تاثیر نیست و می‌تواند تا حدودی این مولفه را تبیین کند هرچند که این تاثیر اندک باشد. از آنجا که رضایت زناشویی، یکی از عوامل موثر در تداوم یک زندگی موفق، سالم و شاد محسوب می‌شود و همچنین با توجه به اهمیت کارکرد متعادل خانواده و جلوگیری از متلاشی شدن آن، شناخت عوامل مرتبط با رضایت زناشویی که پایه‌ی استحکام بخش زندگی

خانوادگی است، ضروری به نظر می‌رسد. در صورت توجه به عوامل موثر بر رضایت زناشویی، می‌توان انتظار داشت که با افزایش سطح رضایت مندی زناشویی بسیاری از مشکلات روانی، عاطفی و اجتماعی خانواده‌ها و در کل، جامعه کاهش یابد. تبیین ما این چنین است که شاید عوامل مداخله‌گر دیگری نیز بر این رابطه، تاثیر گذاشته و رابطه را تعدیل می‌کند، از آنجا که ما با مسایلی همچون تفاوت‌های فردی، میزان سرسختی و سازگاری افراد، شرایط خانوادگی متفاوت، سبک‌های دلبستگی تغییر یافته در طول زمان، مشکلات و آسیب‌های شخصیتی دیگر که ممکن است به طور همایند در فرد وجود داشته باشد، شرایط اجتماعی - اقتصادی مطلوب و یا بحرانی، مذهب، نوع رابطه‌ی زوجین، ساختار قدرت خانواده، ملاک‌های همسرگزینی، رابطه‌ی جنسی، تحصیلات و غیره روبه‌رو هستیم که هر کدام می‌تواند به نوبه‌ی خود به طور آشکار یا نهان بر این رابطه، تاثیر داشته باشد، باید در تحلیل نتایج محتاط عمل کرده و هنگام بررسی این قبیل پژوهش‌ها سایر عوامل را با دقت کنترل کنیم. در راستای مطالب فوق و همچنین با توجه به این موضوع که در جامعه‌ی ما به نقش دلبستگی در همسرگزینی کمتر توجه می‌شود، می‌توان گفت با برجسته‌تر کردن نقش دلبستگی در ازدواج می‌توان روان‌شناسان بالینی و مشاوران خانواده را در تبیین فرآیند همسرگزینی و یافتن علل جدایی یا صمیمیت بین همسران یاری رساند. همچنین، توصیه می‌شود راهبردهای پیشگیری و درمانگری در چارچوب نظریه‌ی دلبستگی، تدوین و به کار گرفته شود و بهتر است در جلسه‌های مشاوره‌ی قبل از ازدواج سبک دلبستگی و نحوه‌ی ارزیابی فرد از زندگی بررسی شود تا در انتخاب صحیح همسر و جلوگیری از وقوع طلاق، موثر افتد.

References

- Abedi, Ahmad (2003). *Meta-analysis of risk factors on increasing the utilization of research findings, application in Education of Isfahan*. Isfahan Research Council of Education.
- Ahmadi, F (2011). The relationship between attachment style and cognitive triangle with marital satisfaction. University of Mashhad. (Persian).
- Ahmadi, K., Nabipoor, S.M., Kimiaee, S.A., & Afzali, M.H. (2010). Effect of family problem solving on marital satisfaction. *Journal Of Applied Science*, 10(8):682-687.
- Asghryzhad, M. Danesh, E. (2006). The relationship between attachment style with Happiness and agreement at Marital problems in married students. *Journal of Counseling Research & Developments*, 14, 69.
- Atari, Yoosef Ali; Abbasi sarcheshmeh, Abolfazl; Mehrbizadeh Honamand, Mahnaz (2005). Relationship of Multiple single religious attitude, optimism and die attachment and marital satisfaction in married students Ahvaz. *Journal of Education and Psychology*, Shahid Chamran University. 3, 13, 1, 93- 110.
- Biyabangard, E. (2003). *Youth and marriage*. Tehran: Publications Office of the Islamic culture.
- Crowley, A.K. (2006). The relationship of adult attachment style and interactive conflict Styles to marital satisfaction. Doctoral Thesis. Texas A M. university.
- Currie, J. & Widom, C. S. (2010). Long-Term Consequences of Child Abuse and Neglect on Adult Economic Well-Being. *Child Maltreatment*, 15:111-120.

- Dewitte, M., Houwer, J. D. (2008). Adult attachment and attention to positive and negative emotional face expressions. *Journal of research in personality*, 42, 498-505
- Dibaj Foroushani, F., Emamyavr, S.; Mahmoudi, G. (2009). The relationship between attachment style and conflict resolution strategies on marital satisfaction of women. *Journal of Thought and Behavior*. 11, 87.
- Dustmohamady, Y. (2011). The relationship between attachment style and three dimensions of love Sternberg with Marital adjustment of married teachers Shahriyar. University of Allameh Tabataba'i.
- Edalati, A., & Redzuan, M. (2010). Perception of women towards family values and their marital satisfaction. *Journal Of American Science*, 6(4): 132-137.
- Ellis, A. (1992). My current views on rational-emotive therapy (RET) and religiousness. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 10, 37-40.
- Erdman, P. & Caffery, T. (2003). Attachment and family systems conceptual, empirical, and therapeutic relatedness. Ny: Brunner- Routt edg.
- Farahani, H., Oreizy, H. (2005). Advance techniques in the human sciences. Isfaha: University Jahad unit of Isfahan. (Persian).
- Hafezi, F.; Jamynzhad, F. (2009). The relationship between love, positive affect, negative affect and attachment styles with marital satisfaction in national drilling company employees Khuzestan. *Journal of new findings in psychology*. 4, 10, 41-52.
- Hamidi, F. (2011). The relationship between attachment style and marital satisfaction in married teachers secretaryship. *Journal of Family Research*. 3, 9, 443.
- Howitt, D. and Cramer, D. (2005). Introduction to SPSS in Psychology for SPSS 10, 11, 12 and 13 (3rd edd.). London: Pearson Education Limited
- Johnson, B. L., Eberley, S., Duke, J., Tsartain, D. H. (2003). Wives employment status and marital happiness of religious couples. *Journal of marriage and the family*, 23(4), 431-447.
- Kamel Abbasi, Amir Reza (2011). *Relationship between attachment style and emotional intelligence and marital satisfaction*: (MA). Ferdowsi University of Mashhad.
- Kimberly, R. A., Baker, A. T. (2008). Attachment styles, alcohol, and childhood experiences Of abuse; an analysis of physical violence in dating couples violence and victims, 23, 52-65.
- Kowaleski, R. & Weston, D. (2005). Psychology (exploratory interest in university student). *Asia Journal of Social Psychology*, 3, 11: 302-370.
- Mardani Hamooleh, Marjan. Haidari, Haydeh. (2009). Relationship Optimism and attachment style with marital satisfaction in hospital. *Nursing and Midwifery school of Oroomieh*. 8, 1, 49
- Medi zarei, Afsaneh (2008). Relationship between attachment styles, personality traits, value systems and public health of students at Islamic Azad University of Ahvaz: (MA). Islamic Azad University of Ahvaz.
- Momenzadeh, Faid. Mazaheri, Mohamad Ali. Haidari, Mahmud. (2006). Relationship Attachment patterns of irrational thinking and marital adjustment. *Family Research Journal*. 1, 4, 369.
- Ozmen Onur, Gokhon Atik (2010). Attachment styles and marital adjustment of Turkish married individuals. *Procedia social and Behavioral sciences*. 5, 367-371.
- Rajai, Ali Reza; Nayeri, Mehri; Sedaghati, SHirin (2008). Different attachment styles and marital satisfaction. *JOURNAL OF DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY: Psychological Iran*. 12, 347.
- Rasuly, Z.; Farahbakhsh, K. (2010). The relationship between attachment style and locus of control with marital satisfaction. *Journal of Thought and Behavior*. 13, 17.
- Rezazadeh, Mohammad Reza; Dadsetan, Parirokh; Ejei, Javad; Kiamanesh, Ali Reza (2003). Relationship between attachment styles and communication skills with marital harmony. *Journal of Psychology*. 40, 485.
- Rosenthal, R. DiMatteo, M. R. (2001) METAANALYSIS: Recent Developments in Quantitative Methods for Literature Reviews. *Annual Reviews of Psychology*. 52: 59-82.
- Shaker, Ali; Mahdavian, Ali Reza; Fathi AShtiani, Ali (2010). Relationship between attachment style and mental health with marital adjustment. *Journal of Behavioral Sciences*. 16, 179.
- Simoon, R. W. (2002) Revisiting the relationship among gender, marital status and mental health. *American journal of sociology*, 107(4), 1065-1097.
- Yavari, Tayebeh (2008). The relationship between emotional intelligence and attachment styles on marital adjustment: (MA). Alzahra University.